

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

СХВАЛЕНО

Протокол вченої ради КВНЗ
«Харківська академія неперервної
освіти»

27.12.2023 № 5

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
тематичного спецкурсу за темою**

***«Формувальне оцінювання в дії: Як оцінити успішність учнів
на уроках української мови і літератури
(української та зарубіжної)»***

(для вчителів української мови та літератури, зарубіжної літератури)

Розробники-укладачі:

Дегтярьова Г. А., завідувач кафедри методики навчання мов і літератури
КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», д. пед. наук

Обговорено і затверджено
на засіданні кафедри методики
навчання мов і літератури
Протокол № 9 від «30» червня 2022 р.
Зав. кафедри _____ Г. А. Дегтярьова

Харків 2022

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність освітньої програми зумовлена необхідністю переорієнтувати вчителів української мови і літератури, зарубіжної літератури в процесі реформи змісту освіти та в умовах впровадження нового Державного стандарту базової середньої освіти від традиційних підходів до оцінювання навчальних досягнень учнів до нових, розширити їх оцінний інструментарій, бо до найважливіших аспектів педагогічної діяльності вчителя Нової української школи належить процедура оцінювання отриманих результатів, під час якої можна встановити успішність і результативність освітнього процесу.

Учителі української мови і літератури, зарубіжної літератури постали перед викликом – якісно оволодіти формувальним видом оцінювання і кваліфіковано застосовувати його у своїй професійній діяльності, адже формувальне оцінювання надасть можливість співпрацювати, взаємодіяти разом з учнями, спостерігати процес їхнього розвитку й навчання, діагностувати їхні досягнення на кожному з етапів, вчасно виявляти труднощі й запобігати їх накопиченню, а також допоможе вибудовувати індивідуальну освітню траєкторію кожної учнівської особистості.

Саме на розв'язання проблем, зазначених вище, спрямовано зміст запропонованого тематичного спецкурсу.

Нормативною базою визначення змісту освітньої програми є: Закони України «Про освіту» (зі змінами), «Про повну загальну середню освіту» (зі змінами), Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», Державний стандарт базової середньої освіти, Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників», Наказ Міністерства освіти і науки України від 01 квітня 2022 р. № 289 «Рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти», «Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році» (лист Міністерства освіти і науки України від 19.08.2022 № 1/9530-22).

Цільова аудиторія тематичного спецкурсу: учителі української мови і літератури, зарубіжної літератури.

Мета тематичного спецкурсу – актуалізувати ідеї НУШ щодо здійснення формувального оцінювання результатів навчання учнів; розвинути професійні компетентності щодо здійснення оцінювання результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу.

Основні напрями підвищення кваліфікації учителів української мови і літератури, зарубіжної літератури за освітньою програмою «Формувальне оцінювання в дії: Як оцінити успішність учнів на уроках української мови і літератури (української та зарубіжної)»:

удосконалення предметно-методичної та оцінювально-аналітичної компетентностей учителів української мови і літератури, зарубіжної літератури відповідно до професійного стандарту за професією «Учитель закладу загальної середньої освіти»;

підготовка вчителів української мови і літератури, зарубіжної літератури до якісної реалізації вимог Державного стандарту базової середньої освіти;

опрацювання сучасних методик і технологій здійснення формувального оцінювання результатів навчання учнів в умовах НУШ;

задоволення потреб фахівців у набутті теоретичних знань про новітні підходи до здійснення формувального оцінювання результатів навчання учнів і практичних умінь щодо розроблення компетентнісних завдань на матеріалі підручників для оцінювання та самооцінювання;

підвищення рівня професійних знань й умінь учителів української мови і літератури, зарубіжної літератури у здійсненні самоаналізу й самооцінки власного досвіду, удосконалення фахової майстерності, підготовки до якісного виконання професійних завдань щодо здійснення формувального оцінювання навчальних досягнень учнів.

Очікувані освітні результати навчання педагогів за освітньою програмою: по завершенні навчання на тематичному спецкурсі вчителі української мови і літератури, зарубіжної літератури за умови успішного засвоєння програми зможуть набути та/або розвинути такі компетентності:

A2 предметно-методична (здатність використовувати ефективні методики здійснення формувального оцінювання, що сприяють формуванню в учнів позитивної самооцінки, мотивації до навчання; розуміти компетентнісний потенціал підручників з української мови та літератури, зарубіжної літератури для здійснення формувального оцінювання; проєктувати фрагменти уроку з використанням різних інструментів формувального оцінювання, у тому числі і цифрових; розробляти компетентнісні завдання для оцінювання навчальних досягнень учнів та їх самооцінювання);

G3 оцінювально-аналітична (здатність забезпечувати на засадах компетентнісного підходу всі види оцінювання результатів навчання учнів, зокрема їхнього самооцінювання та взаємооцінювання).

Освітня програма має 6 модулів:

Перший модуль – «Організаційно-мотиваційний» передбачає ознайомлення слухачів із програмою спецкурсу, відбувається актуалізація мети,

напрямів спецкурсу та очікуваних результатів навчання на спецкурсі.

У другому модулі *«Сучасні нормативні вимоги та цифровий інструментарій для оцінювання успішності учнів на уроках української мови і літератури (української та зарубіжної)»* зосереджено увагу на питанні ведення шкільної документації, а саме, як фіксувати результати педагогічних спостережень за навчальної діяльності учнів: ведення журналу та свідоцтва досягнень, а також приділено увагу цифровим інструментам, які доречно використовувати під час здійснення формуального оцінювання.

Третій модуль *«Змістові аспекти оцінювання успішності учнів на уроках української мови і літератури (української та зарубіжної)»*: забезпечить умови для всебічного розгляду особливостей формуального оцінювання від теорії до практики, спрямованості контенту підручників української мови та літератури, зарубіжної літератури на оцінювання навчальних досягнень учнів 5 класів у компетентнісному вимірі.

Четвертий модуль *«Психолого-педагогічний супровід оцінювання успішності учнів на уроках української мови і літератури (української та зарубіжної)»* зацентрує увагу на психологічному аспекті формуального оцінювання і на тому, як розвинути самосвідомість учнів засобами формуального оцінювання.

П'ятий модуль *«Практичний»*: самостійне опрацювання додаткових навчальних матеріалів; виконання завдань, які сприятимуть розвитку предметно-методичної та оцінювально-аналітичної компетентностей педагогів щодо методики здійснення формуального оцінювання результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу; проєктування фрагментів уроку української мови і літератури (української та зарубіжної) з використанням різних інструментів формуального оцінювання, із залученням учнів до розробки критеріїв оцінювання завдання (проєкту); розроблення компетентнісних завдань на матеріалі підручників, які дозволять перевірити сформованість умінь працювати з текстами, а також завдань для оцінювання та самооцінювання.

Шостий модуль *«Діагностичний»* дозволить здобувачам освіти з'ясувати, чи досягли вони очікуваних освітніх результатів навчання за освітньою програмою.

Обсяг: 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Результати засвоєння освітньої програми спецкурсу визначаються підсумковим тестуванням слухачів.

За умови успішного виконання завдань «Підсумкового тестування» (не менше 51% правильних відповідей) слухачі тематичного спецкурсу отримують сертифікат (30 год/1 кредит).

Курикулум
(30 годин/1 кредит)

№ з/п	Зміст	Усього годин
1	Модуль 1. Організаційно-мотиваційний	
	Усього:	1
2	МОДУЛЬ 2. Сучасні нормативні вимоги та цифровий інструментарій для оцінювання успішності учнів на уроках української мови і літератури (української та зарубіжної)	
	Усього:	4
3	МОДУЛЬ 3. Змістові аспекти оцінювання успішності учнів на уроках української мови і літератури (української та зарубіжної)	
	Усього:	6
4	МОДУЛЬ 4. Психолого-педагогічний супровід оцінювання успішності учнів на уроках української мови і літератури (української та зарубіжної)	
	Усього:	3
5	МОДУЛЬ 5. Практичний	
	Усього:	15
6	Модуль 6. Діагностичний	
	Усього:	1
	Разом за модулями	30 годин / 1 кредит

Орієнтовний навчально-тематичний план

(30 годин/1 кредит)

№ з/п	Зміст	К-сть годин		Усього годин
		Дист .	Самост .	
1	Модуль 1. Організаційно-мотиваційний			
1.1	Вступ до курсу «Формувальне оцінювання в дії: Як оцінити успішність учнів на уроках української мови і літератури (української та зарубіжної)»	1		1
	Усього:	1		1
2	МОДУЛЬ 2. Сучасні нормативні вимоги та цифровий інструментарій для оцінювання успішності учнів на уроках української мови і літератури (української та зарубіжної)			
2.1	Як оформити результати навчальної діяльності учнів: ведення журналу та свідоцтва досягнень	2		2
2.2	Цифрові інструменти для формувального оцінювання	2		2
	Усього:	4		4
3	МОДУЛЬ 3. Змістові аспекти оцінювання успішності учнів на уроках української мови і літератури (української та зарубіжної)			
3.1	Формувальне оцінювання: від теорії до практики	2		2
3.2	Компетентнісний потенціал підручників з української мови та літератури для здійснення формувального оцінювання п'ятикласників	2		2
3.3	Спрямованість контенту підручників зарубіжної літератури на оцінювання навчальних досягнень учнів 5 класів у компетентнісному вимірі	2		2
	Усього:	6		6
4	МОДУЛЬ 4. Психолого-педагогічний супровід оцінювання успішності учнів на уроках української мови і літератури			

№ з/п	Зміст	К-сть годин		Усього годин
		Дист .	Самост .	
	(української та зарубіжної)			
4.1	Формувальне оцінювання: психологічний аспект	2		2
4.2	Розвиток самосвідомості учнів засобами формувального оцінювання	1		1
Усього:		3		3
5	МОДУЛЬ 5. Практичний			
5.1	Самостійне опрацювання наданих матеріалів		15	15
	1. Опрацювати «Дорожню карту вчителя мовно-літературної галузі: інструментарії оцінювання (для 5 та 6–11 класів закладів загальної середньої освіти)» 2. Розробити власні показники відслідковування результатів внутрішнього розвитку учнів/учениць на уроках української мови під час оцінювання внутрішніх освітніх продуктів 3. У підручнику, за яким ви працюєте, обрати будь-яке творче або проєктне завдання. Спроєктувати фрагмент уроку, що передбачає залучення учнів до розробки критеріїв оцінювання цього завдання (проєкту). Сплануйте, як відбуватиметься оцінювання готового продукту (оцінювання вчителем, самооцінювання, взаємооцінювання), які техніки та/або інструменти формувального оцінювання ви використаєте. Поміркуйте над діями вчителя після використання оцінних технік (які види діяльності слід запропонувати учням за результатами зворотного зв'язку?). 4. Розробити власні показники			

№ з/ п	Зміст	К-сть годин		Усього годин
		Дист .	Самост .	
	відслідковування результатів внутрішнього та зовнішнього розвитку учнів/учениць на уроках зарубіжної літератури під час процесу чи створення продукту 5. Розробити 1-2 завдання з мови/літератури, які дозволять перевірити сформованість умінь працювати з інформацією			
	Усього:		15	15
6	Модуль 6. Діагностичний			
	Підсумкове тестування	1		1
	Усього:	1		1
	Разом за модулями	15	15	30 годин / 1 кредит